

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER FLÖRT İSTİSMARININ YORDAYICISI OLARAK BENLİK ALGISI*

Yağmur Sıla DENİZTAŞ**

Yasemin YAVUZER***

Araştırma Makalesi

ÖZ

Üniversite öğrencileriyle yapılan bu çalışmada, siber flört istismarı uygulama ve siber flört istismarına maruz kalma ile benlik algısı arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın evreni 2024-2025 eğitim-öğretim yılında İç Anadolu bölgesinde bir üniversitede öğrenim gören 19-26 yaş aralığındaki en az 3 aylık siber flört ilişkisi olan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın katılımcıları 450 kadın ve 285 erkek olmak üzere toplam 735 gönüllü üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Kişisel bilgi formu, Siber Flört İstismarı Ölçeği ve Benlik Kuramı Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 22 paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Değişkenleri cinsiyete göre incelemek için bağımsız örneklem için t-testi yapılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ve Hiyerarşik Regresyon Analizi kullanılmıştır. Sonuçlar, erkeklerin siber flört istismarı uygulama ve siber flört istismarına maruz kalma puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Benlik algısı ise cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Regresyon analizi sonuçları, benlik algısının siber flört istismarı uygulama ve siber flört istismarına maruz kalmanın negatif yordayıcısı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Siber Flört İstismarı, Benlik Algısı, Üniversite Öğrencileri

Yasal İzinler: Bu araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Tarih: 04.06.2024; Belge No: 22504254-050.04).

*Bu çalışma Prof. Dr. Yasemin Yavuzer'in danışmanlığında 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında yürütülen projeden üretilmiştir.

**Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, ysdeneztas@gmail.com, ORCID: 0009-0003-5825-8610

***Prof. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, yyavuzer@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-3061-4615

PREDICTOR OF CYBER DATING ABUSE AMONG UNIVERSITY STUDENTS: SELF-PERCEPTION ABSTRACT

Research Article

ABSTRACT

This study examined the relationships between cyber dating abuse and self-perception among university students. A correlational survey model was used in this study. The population of the study consisted of students between the ages of 19-26 who were studying at a university in the Central Anatolia region in the 2024-2025 academic year and who had a cyber-dating relationship of at least 3 months. The participants of the study consisted of a total of 735 volunteer university students, 450 female and 285 male. Personal information form, Cyber Dating Abuse Scale and Self Theory Scale were used as data collection tools. Data analysis was carried out using SPSS 22 package program. Independent samples t-test was performed to examine the variables according to gender. Pearson Product Moment Correlation and Hierarchical Regression Analysis were used in line with the purpose of the study. According to the research results, men have higher scores for cyber dating abuse and exposure to cyber dating abuse than women. Self-perception does not differ by gender. Regression analysis results showed that self-perception is a negative predictor of cyber dating abuse perpetration and exposure to cyber dating abuse.

Keywords: Cyber-Dating Abuse, Self-Perception, University Students

Legal Permissions: This research was approved by the Niğde Ömer Halisdemir University Ethics Committee (Date: 04.06.2024; Document No: 22504254-050.04).

1. GİRİŞ

Siber flört istismarı (SFİ), modern çağda bazı kişilerarası ilişkilerin gelişiminde bir iletişim aracı olarak internetin kullanılması nedeniyle ortaya çıkan bir flört şiddeti biçimidir (Draucker ve Martsolf, 2010). SFİ, romantik bir partneri kontrol etmek ve taciz etmek için yeni teknolojilerin (yani sosyal ağ sitelerinin) kullanılmasını içerir (Zweig vd., 2014). SFİ, yakın partner şiddetinin çevrimiçi bir biçimi olarak kavramsallaştırılmıştır (Cheyne ve Guggisberg, 2018). SFİ, flört eden kişinin yeni teknolojiler ve medyayı kullanarak bir kontrol ve taciz biçimi olarak tanımlanmıştır (Zweig vd., 2014), bu da dijital etkileşim yoluyla birden fazla taciz edici davranışı içerebilir, örneğin: mevcut ya da eski flörtün facebook, twitter veya diğer sosyal ağlar aracılığıyla günlük kontrolü ve gözetimi; saldırgan veya aşağılayıcı yorumlar gönderme/paylaşma; farklı tehditler içeren e-postalar veya mesajlar göndermek; aşağılamak ve/veya ona zarar vermek amacıyla sosyal ağlar üzerinden fotoğraf veya hatta video göndermek; şifrelerini, onu gözetlemek amacıyla onun izni olmadan kullanmak (Burke vd., 2011; Lucero vd., 2014; Zweig vd., 2013). SFİ, farklı taciz tipolojilerini (örn. Burke vd., 2011; Zweig vd., 2013) entegre etmesi anlamında çok boyutlu bir yapı olarak tanımlanmıştır; bunlar arasında yakın tarihli bir incelemede (Gámez-Guadix vd., 2018) tanımlananlar da vardır: siber psikolojik kontrol veya izleme (örn. flört edilen kişinin her an nerede olduğunu ve kiminle olduğunu bilme ihtiyacı), siber taciz (örn. tekrarlanan ve sinsi aramalar) ve siber psikolojik ve sözlü saldırganlık (örn. hakaretler, tehditler ve aşağılamalar). Yakın ilişkilerde çiftlerin birbirlerine ulaşmalarını sosyal medya uygulamaları kolaylaştırmaktadır. Bu durum beraberinde siber zorbalığa olan yatkınlığı ve kişilerin birbirlerini kontrol etmelerini artırmaktadır (Kaplan ve Kaplan, 2023). Bu durum duygusal yoğunluk ve kimlik karmaşası yaşayan aynı zamanda teknolojiyi daha sık kullanan gençler arasında daha sık görülmektedir (Açıkalın ve Şahin, 2021). SFİ hakkındaki yeni literatür, bunun genç yetişkinler arasında yaygın olduğunu ortaya koymaktadır (Örn. Brem vd., 2021; Kellerman vd., 2013; Leisring ve Giumetti, 2014; Morelli vd., 2018; Toplu-Demirtaş vd., 2022). Çeşitli araştırmalarda SFİ uygulamanın ilişkili olduğu faktörler incelenmiştir. Bunlar: erkekler tarafından SFİ'nin daha fazla meşrulaştırılması (Borrajo vd., 2015); davranışsal veya romantik kıskançlık (Deans ve Bhoga, 2019; Rodríguez-Domínguez vd., 2018); aşkla ilgili mitlere inanç (Borrajo vd., 2015); cinsiyetçi inançlar (Rodríguez-Domínguez vd., 2018), narsisizm ve kırılabilirlik (Zerach, 2016); diğer geleneksel psikolojik şiddet biçimlerini deneyimleme (Ouytsel vd., 2020); çevrimdışı flört istismarına (fiziksel) maruz kalma ve daha önce SFİ gerçekleştirme (Temple vd., 2016); zorbalık (Ouytsel vd., 2020), siber zorbalık (Borrajo vd., 2015), yüksek depresif semptomlar ve anksiyete (Borrajo ve Gámez-Guadix, 2016), yalnızlık (Kaplan vd., 2023), beden imgesi (Bakır ve Kalkan, 2019), öfke/düşmanlık (Zweig vd., 2014) ve düşük öz saygıdır (Bakır ve Kalkan, 2019; Smith vd., 2018). SFİ'ye maruz kalmak, depresyon ve anksiyete (Borrajo ve Gámez-Guadix, 2016), kilo değişikliği, uyku bozuklukları ve kendine zarar verme (Sheridan ve Lyndon, 2012) dahil olmak üzere olumsuz psikolojik ve fiziksel sonuçlarla ilişkilidir. Bu ciddi fiziksel ve psikolojik sonuçlar, siber flört istismarı ile ilgili faktörleri araştırmanın önemini vurgulamaktadır. Bu faktörlerden biri de benlik algısıdır.

Benlik kavramını ilk olarak William James ele almıştır ve hemen hemen tüm kişilik kuramlarının temel kavramları arasındadır. Hümanistik yaklaşım, benlik kavramını, bireylerin dünyayı ve çevreyi anladıkça 'benim' olarak etiketledikleri deneyimler olarak ele alır (Murdock, 2012). Alternatif olarak, bilişsel yaklaşım, benlik kavramını, bir bireyin öz algılarının, kişisel atıflarının, geçmiş deneyimlerinin, gelecekteki hedeflerinin ve zihinsel sosyal rollerinin temsili olarak ele alır (Burger, 2006). Sembolik etkileşim yaklaşımında, kişilerarası etkileşim veya daha geniş bir perspektifte dünya, herkesin kendi rollerini oynadığı bir tiyatro sahnesine benzer. Bireyler, sosyal etkileşimler sırasında karşılaştıkları insanlarda izlenim bırakmak için çeşitli roller oynamaya ve maskeler takmaya zorlanırlar. Bu maskeler

her kişi için bir benlik haline gelir (Bacanlı, 1997). Bu görüşe dayanarak, modern sosyal psikologlar bireylerin sosyal rolleri kadar benliğe sahip olduklarını kabul ederler. Özetle, kişinin kendisiyle ilgili sahip olduğu bir dizi imge benlik kavramı olarak tanımlanır. Bu imgeler, değişime dirençli olan karmaşık bir benlik teorisinin bileşenidir (Berg ve Snyder, 2010). Benlik kavramı, bireyin bilişsel farkındalığı, başkalarıyla olan ilişkileri hakkındaki algıları ve bu algılara yüklenen değerler gibi kişisel özelliklerin değerlendirilmesini içerir (Özen ve Gulacı, 2010). Bu değerlendirmeler olumlu olduğunda, birey içinde bulunduğu koşullarla sağlıklı bir şekilde başa çıkabilir. Ancak, olumsuz benlik algılarına sahip olanlar, benlikleri hakkında net bir görüşe sahip değildir ve öz değerlerini yükseltmekte zorluk çekerler (Josephs vd., 2003). Beck ve meslektaşları tarafından kullanılan bilişsel üçlü kavramı, bir bireyin benlik, dünya ve gelecek hakkında sahip olduğu karamsar görüştür. Bu düşünce tarzına sahip bir birey, kendini öz değerini azaltacak şekilde tanımlar; kendini eksik, yetersiz, değersiz veya sorunlu olarak algılar (Hiçdurmaz ve Öz, 2011). Bu anlamda, bireyin kendini nasıl algıladığı, psikolojik refahı açısından önemli bir rol oynar ve sosyal etkileşimini şekillendirir. Dışa veya içe dönük yoğun bir öfke deneyimi, olumsuz kişilerarası ilişkiler ve olumsuz bir benlik algısı ile birleşebilir (Şahin vd., 2011). Çeşitli çalışmalar, saldırgan davranışlar gösteren bireylerin daha olumsuz benlik algısına sahip olduğunu göstermiştir (örn. Androu, vd., 2013; Donnellan vd., 2005; Yavuz, 2007). Bu görüş, düşük benlik saygısına sahip bireylerin kendi benlik saygılarını yükseltmek için aktif olarak baskın veya saldırgan davrandıklarını iddia etmektedir.

Önceki açıklamalarda görülebileceği gibi, literatürde SFİ hakkında birçok çalışma olmasına rağmen, SFİ ve benlik algısı arasındaki ilişkiye dair sınırlı araştırma vardır. Benlik algısının SFİ üzerindeki etkisine ilişkin eksikliği, bu çalışmanın başlangıç noktasıdır. Bu çalışmayı önemli kılan diğer özelliği, benlik algısının SFİ üzerindeki etkisinin hem SFİ uygulayan hem de SFİ'ye maruz kalanlar açısından incelenmesidir. Araştırma bulgularına göre, SFİ deneyimi için en yüksek risk grubunu genç yetişkinler oluşturmaktadır (Açıkalın ve Şahin, 2021; Brem vd., 2021; Kellerman vd., 2013; Leisring ve Giumetti, 2014; Morelli vd., 2018; Toplu-Demirtaş vd., 2022). Bu nedenle 19-26 yaş aralığındaki en az 3 aylık siber flört ilişkisi olan genç yetişkinlerle çalışılmıştır. Araştırma bulgularının üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinde çalışan psikolojik danışmanlara yol göstereceği düşünülmektedir.

Hisse senedi getirilerine etki eden faktörleri anlamak bütün yatırımcılar için önemlidir. Birçok faktörün hisse senedi getirileri üzerinde etkisi olmakla birlikte, belki de en etkin faktörlerin başında faiz oranları belirtilebilir (Ünal, 2020). Merkez bankaları faiz aracını kullanarak hem ekonomik aktivitenin istikrarlı bir şekilde devam etmesini sağlamaya çalışmakta hem de fiyat istikrarını hedeflemektedirler. Merkez bankasının belirlediği faiz oranları şirketlerin borçlanma faizleri ve vadeli mevduat hesaplarına uygulanan faiz oranları gibi birçok farklı faiz oranı üzerinde de belirleyici rol oynamaktadır. Bu yüzden de faiz oranlarının şirketler üzerindeki etkisi farklı şekillerde oluşabilmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinde siber flört istismarına maruz kalma ve uygulama ile benlik algısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yanıt aranacak sorular şunlardır:

1. Üniversite öğrencilerinde siber flört istismarı uygulama, siber flört istismarına maruz kalma, ve benlik algısı cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Üniversite öğrencilerinde benlik algısı siber flört istismarına maruz kalmanın (doğrudan saldırganlık ve izleme/kontrol) istatistiksel olarak anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

3. Üniversite öğrencilerinde benlik algısı siber flört istismarı uygulamanın (doğrudan saldırganlık ve izleme/kontrol) istatistiksel olarak anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Mevcut çalışmada siber flört istismarına maruz kalan ve uygulayan üniversite öğrencilerinin benlik algıları arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Bu nedenle nicel araştırma yöntemlerinden tarama araştırma modelleri arasından ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model; birden fazla değişkenin arasında var olan ilişkinin hiçbir müdahale olmadan evrenin özelliklerinin belirlenmesi için yapılan araştırmalarda kullanılan modeldir (Büyüköztürk vd., 2021).

2.2. Çalışma Grubu

Çalışmanın evreni 2024-2025 eğitim-öğretim yılında İç Anadolu Bölgesindeki bir üniversitede öğrenim gören 19-26 yaş aralığındaki en az üç aylık siber flört ilişkisi olan ve araştırmaya katılmaya gönüllü öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu ölçüt örnekleme yöntemi ile seçilen 450 (%61.12) kadın ve 285 (%38.88) erkek olmak üzere toplam 735 gönüllü üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Nicel araştırmalarda da kullanılan ölçüt örnekleme yönteminde, örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan, belli özellikleri taşıyan (en az üç aylık siber flört ilişkisi) kişiler örnekleme alınır (Büyüköztürk vd., 2010).

2.3. Veri Toplama Araçları

Siber Flört İstismarı Ölçeği (SFI): Borrajo ve diğerleri (2015) tarafından geliştirilmiş, Bakır ve Kalkan (2019) tarafından Türkçe uyarlaması yapılmıştır. Ölçek 18-30 yaş aralığındaki bireylerde siber flört istismarı yaşantılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, SFI'ni dört boyutta [Doğrudan saldırganlık uygulama (DSU), izleme/kontrol uygulama (İKU), doğrudan saldırganlığa maruz kalma (DSMK) ve izleme/kontrole maruz kalma (İKMK)] ölçmektedir. Ölçek 6'lı likert tipindedir. Ölçeğin boyutlarından alınan puanların yüksek olması siber flört istismarı uygulama veya maruz kalmanın yüksek olduğu anlamına gelmektedir. İzleme/Kontrol boyutunun iç tutarlılık katsayıları şiddete maruz kalma için 0,85, şiddet uygulama için 0,84'dür. Doğrudan Saldırganlık boyutunun iç tutarlılık katsayıları şiddete maruz kalma için 0,78, şiddet uygulama için 0,79'dur (Bakır ve Kalkan, 2019). Bu çalışma kapsamında Cronbach alfa değerleri sırasıyla DSMK için 0,88; İKMK için 0,90; DSU için 0,87 ve İKU için 0,86 olarak bulunmuştur.

Benlik Kuramı Ölçeği (BKÖ): Ölçek Berg ve Snyder (2010) tarafından geliştirilmiş, Yavuzer ve diğerleri (2017) tarafından Türkçe uyarlaması üniversite öğrencilerinden oluşan bir örnekleme yapılmıştır. BKÖ bireylerin çeşitli yaşam alanlarında kendilerini nasıl algıladıklarını ölçmektedir. Türkçe formunda toplam 36 madde bulunmaktadır. BKÖ, 5'li likert tipi bir ölçektir. Her bir boyuttan elde edilen puanın yüksekliği olumlu benlik algısını işaret etmektedir. Ölçeğin bütünü için iç tutarlılık katsayısı 0,84; alt boyutlara dair iç tutarlılık katsayısı ise 0,52 ile 0,88 arasında değişmektedir (Yavuzer vd., 2017). Bu çalışma kapsamında ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,74 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Veri analizleri SPSS 22 paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Veri analizinde ilk aşama olarak eksik ve uç değerler ele alınmış, çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. İlk olarak 735 veriden 16 uç değere sahip veri çıkarılmış ve 735 veri ile analizler yapılmıştır. İkinci olarak değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistiksel değerler (ortalama, standart sapmalar,

çarpıklık ve basıklık) belirlenmiştir. Sonuçlar çarpıklığın -0,20 ile 2,20 arasında, basıklığın ise -0,03 ile 2,16 arasında değiştiğini ve normallik ölçütleri içerisinde olduğunu göstermiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri için ideal aralık ± 1 belirtilse de ± 2 arasındaki değerler de kabul edilebilir olarak değerlendirilmektedir (Karaatlı, 2006). Değişkenlerin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek için bağımsız örneklem için t-testi, araştırma sorularını test etmek üzere Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ve Hiyerarşik Regresyon Analizi kullanılmıştır. Regresyon analizinin normallik ve doğrusallık varsayımlarının karşılandığı belirlenmiştir. Otokorelasyonu test etmede kullanılan Durbin-Watson değerleri 1,642 ile 1,764 arasındadır. Değişkenler arasındaki en yüksek korelasyon 0,792 olduğu için çoklu bağlantı problemi olmadığı görülmüştür. Tolerans (0,998) ve VIF (1,002) değerleri kabul edilebilir sınırlar içindedir.

3. BULGULAR

3.1. Siber Flört İstismarı Ölçeği ve Benlik Kuramı Ölçeği Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Korelasyon Değerlerine İlişkin Bulgular

Korelasyon analizi sonuçları, DSMK ile BK arasında ($r = -0,278, p < 0,01$), DSU ile BK arasında ($r = -0,276, p < 0,01$), İKMK ile BK arasında ($r = -0,278, p < 0,01$), İKU ile BK arasında ($r = -0,200, p < 0,01$) orta düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermiştir. Araştırmada yer alan değişkenler arasındaki ilişkiler ve betimleyici istatistikler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Korelasyon Analizi ve Betimleyici İstatistikler

Değişkenler	1	2	3	4	Ort.	Ss
1. BK	-				134,725	12,251
2. DSMK	-0,278**	-			13,923	5,781
3. DSU	-0,276**	0,784**	-		13,159	5,127
4. İKMK	-0,191**	0,614**	0,471**	-	16,095	8,181
5. İKU	-0,200**	0,541**	0,530**	0,792**	15,732	7,363

Not. BK= Benlik Kuramı, DSMK= Doğrudan Saldırganlığa Maruz Kalma, DSU= Doğrudan Saldırganlık Uygulama, İKMK= İzleme/Kontrol Maruz Kalma, İKU= İzleme/Kontrol Uygulama

N= 735, ** $p < 0,01$

3.2. Siber Flört İstismarı ve Benlik Kuramı Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Tablo 2’de sunulan bulgular, üniversite öğrencilerinin DSMK ($t = -7,891, p < 0,001$), DSU ($t = -7,282, p < 0,001$), İKMK ($t = -5,009, p < 0,001$) ve İKU ($t = -3,720, p < 0,001$) puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Erkeklerin siber flört istismarı uygulama (DSU ve İKU) ve siber flört istismarına maruz kalma (DSMK ve İKMK) puanları kadınlara göre daha yüksektir. Bu bulguya göre, siber flört ilişkisinde çiftlerin birbirine karşılıklı SFİ uyguladıkları söylenebilir. Üniversite öğrencilerinin BK puanları cinsiyete göre değişmemektedir ($t = -1,032, p > 0,05$).

Tablo 2. Siber Flört İstismarı ve Benlik Kuramı Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	Ort.	Ss	$t_{(733)}$
Siber Flört İstismarı				
DSMK	K	12,637	3,333	-7,891*
	E	15,957	7,883	
DSU	K	12,102	2,339	-7,282*
	E	14,835	7,401	
İKMK	K	14,917	7,478	-5,009*
	E	17,971	8,88	
İKU	K	14,935	6,861	-3,720*
	E	16,993	7,955	
Benlik Kuramı	K	135,257	13,464	1,032
	E	133,908	11,196	

N= 735, ** $p < 0,001$

3.3. Benlik Kuramının Siber Flört İstismarı Boyutlarını Yordamasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Regresyon analizlerinde siber flört istismarı uygulama (DSU ve İKU) ve siber flört istismarına maruz kalma (DSMK ve İKMK) puanları cinsiyete göre farklılık gösterdiği için cinsiyet değişkeni kontrol değişkeni olarak analize dahil edilmiştir. İki kategoriden kadın kategorisi “0” olarak kodlanmış ve regresyon analizine dummy değişken olarak dahil edilmiştir.

Tablo 3. Benlik Kuramının Siber Flört İstismarı Boyutlarını Yordamasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

	Model	Değişken	β	t	R^2	R^2_{ch}	F	F_{ch}
DSMK	1	Cinsiyet	0,268	7,548*	0,072	0,072	56,970*	56,970*
	2	Cinsiyet	0,258	7,527*	0,143	0,071	61,313*	60,999*
		Benlik Kuramı	-0,267	-7,810*				
DSU	1	Cinsiyet	0,246	6,888*	0,061	0,061	47,451*	47,451*
	2	Cinsiyet	0,236	6,840*	0,132	0,071	55,522*	59,792*
		Benlik Kuramı	-0,266	-7,733*				
İKMK	1	Cinsiyet	0,169	4,657*	0,029	0,029	21,684*	21,684*
	2	Cinsiyet	0,162	4,524*	0,060	0,034	24,514*	26,588*
		Benlik Kuramı	-0,185	-5,156*				
İKU	1	Cinsiyet	0,130	3,562*	0,017	0,017	12,688*	12,688*
	2	Cinsiyet	0,122	3,408*	0,055	0,038	21,263*	29,347*
		Benlik Kuramı	-0,195	-5,417*				

* $p < 0,001$

Regresyon analizi sonuçları, benlik kuramının doğrudan saldırganlığa maruz kalmanın ($R^2 = 0,143$, $\beta = -0,267$, $t = -7,810$, $p < 0,001$), izleme/kontrole maruz kalmanın ($R^2 = 0,060$, $\beta = -0,185$, $t = -5,156$, $p < 0,001$), doğrudan saldırganlık uygulamanın ($R^2 = 0,132$, $\beta = -0,266$, $t = -7,733$, $p < 0,001$) ve izleme/kontrol uygulamanın ($R^2 = 0,055$, $\beta = -0,195$, $t = -5,417$, $p < 0,001$) negatif ve anlamlı bir yordayıcısı olduğunu göstermiştir.

4. TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinde SFİ uygulama ve SFİ'na maruz kalma ile benlik algısı arasındaki ilişkileri inceleyen bu araştırma sonuçlarına göre, erkeklerin DSU, İKU, DSMK ve İKMK

puanları kadınlara göre daha yüksektir. Benlik algısı ise cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Araştırmalar cinsiyete göre SFİ oranlarına ilişkin farklı bulgular ortaya koymaktadır. Bakır ve Kalkan'ın çalışmasında (2019), DSMK, DSU ve İKMK boyutlarında erkekler, İKU boyutunda ise kadınlar daha yüksek puanlar almışlardır. Burke ve diğerleri (2011), kadınların daha fazla aşırı telefon görüşmesi yaptığını, arama geçmişlerini kontrol ettiğini ve partnerlerinin sosyal medya hesaplarını daha sık izlediğini, erkeklerin ise partnerlerini izlemek için küresel konumlandırma sistemi (GPS) cihazlarını, gizli kameraları ve partnerlerinin şifrelerini daha sık kullandığını bulmuştur. Erkeklerin ve kadınların flört şiddeti kurbanı olma oranlarının benzer olduğunu öne süren araştırmalar da bulunmaktadır (örn. Kaura ve Lohman, 2007; Simonelli ve Ingram 1998). Geleneksel olarak, sadece kadınlar, tacizci erkek partnerler tarafından işlenen flört şiddetinin kurbanı olarak kabul edilse de (Straus vd., 2017) kapsamlı incelemeler bu varsayımı karmaşık hale getirmiş ve hem erkeklerin hem de kadınların flört şiddeti uygulayabildiği belirlenmiştir (Archer, 2000). Genel olarak SFİ uygulanmasında cinsiyet farkı bulunmayan çalışmalar da vardır (Borrajó vd., 2015; Leisring & Giumetti, 2014; Reed vd., 2016; Zapor vd., 2017). Bu araştırmanın bulgusu, erkeklerin hem SFİ'ye maruz kalma hem de SFİ uygulama puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğudur. Bu durumda siber flört ilişkisinde her iki taraf da birbirine siber şiddet uyguluyor gibi görünmektedir. Bu çalışmada katılımcılar en az üç aylık siber flört ilişkisi olan kişilerdir. Çiftler birlikte katılmamışlardır. Dolayısıyla literatürdeki araştırma bulgularındaki farklılıklar da bu durumdan kaynaklanıyor olabilir. Romantik ilişkide partnerlerden birinin yaşadığı bir yaşam durumu diğerinin üzerinde bir etkiye sahiptir (Aydoğan ve Özbay, 2015). Her iki romantik partnerin de birbirleriyle etkileşime girdiği ve birbirlerinin davranışlarını karşılıklı olarak etkilediği göz önüne alındığında, aktör-partner modeli (ikili/dyadic analiz teknikleri) kullanılarak partner ilişkisindeki dinamiklerin daha fazla araştırılması gerekmektedir.

Regresyon analizi sonuçları, benlik algısının DSMK, DSU, İKMK ve İKU'nın negatif yordayıcısı olduğunu göstermiştir. Bu bulguyla tutarlı olarak, birkaç çalışma saldırgan davranışlar gösteren bireylerin (örn. Donnellan vd., 2005; Wallace vd., 2012; Yavuzer vd., 2019) ve mağdurların (Marsh vd., 2001; Wirman vd., 2021) olumsuz benlik algısına sahip olduğunu göstermiştir. Olumlu benlik algısına sahip bireylerin öz güvenleri yüksektir ve kendilerine değer verirler; kişiler arası ilişkilerde sorun yaşamazlar; yeni durumlara daha kolay uyum sağlarlar. Olumsuz benlik algısına sahip bireyler ise, kendilerini değersiz kişiler olarak algılarlar, öz yeterlik inançları düşük olduğu için daha içe dönüktürler (Baumeister vd., 2003). Benlik algısı olumsuz olan kişiler başkaları tarafından kolay yönlendirilirler, engellenmişlik hissederek, anti sosyal davranışlar gösterirler, kişisel uyumları zayıftır, yeteneklerini yeterince kullanamazlar. Kişi kendisini olumsuz algıladığı için olumlu özelliklerini göremez ve bu engellenmişlik duygusu saldırganlığa dönüşebilmektedir (Odacı ve Berber Çelik, 2017). Mağdurlar daha düşük genel öz-kavramlara (Marsh vd., 2001) ve akranları tarafından sosyal yeterlilikleri ve kabulleri konusunda daha olumsuz öz-algılara sahip olma eğilimindedirler (Hawker ve Boulton, 2000). Başkaları tarafından reddedilmeye ilişkin benlik algıları, bir kişiyi belirsiz bir sosyal durumda saldırganca tepki vermeye yatkın hale getirebilirken, olumlu benlik algısına sahip kişiler daha az tehdit altında olabilir ve bu nedenle saldırganlıkla tepki verme olasılıkları daha düşük olabilir (Hay, 2000). İlgili literatürde boyamsal analizlerde, düşük genel benlik kavramın ve özellikle düşük sosyal benlik kavramın kurbanlaştırmanın hem nedenleri hem de sonuçları olduğuna dair kanıtlar vardır. Başka bir ifadeyle başlangıçta düşük benlik kavramı artan mağduriyete yol açarken, sonrasında mağduriyet te daha düşük benlik kavramına yol açıyordu (Marsh vd., 2001).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma sonuçlarına göre, erkek üniversite öğrencilerinin hem SFİ'na maruz kalma hem de SFİ uygulama puanları kadınlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca benlik algısının DSMK, İKMK, DSU ve DSMK'nın negatif yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Başka bir ifadeyle olumsuz benlik algısı SFİ uygulama ve SFİ'na maruz kalma seviyesini etkilemektedir. Mevcut çalışma sonuçlarına göre, romantik ilişkisinde SFİ uygulayan ve SFİ'na maruz kalan üniversite öğrencileriyle çalışan psikolojik danışmanlar bu öğrencilerin olumsuz benlik algısını göz ardı etmemelidir.

Bu çalışmanın sonuçları sınırlılıkları açısından dikkatlice değerlendirilmelidir. Öncelikle, çalışma sonuçları çalışma grubuna katılan bireylerin öz değerlendirmelerine dayanmaktadır ve aynı sosyokültürel yapı ve gelişim aşamasındaki genç bireyler açısından yorumlanmalıdır. Veriler, katılımcıların kendi değerlendirmelerine dayanarak elde edildiği için katılımcıların yanıtları gerçek yaşam davranışlarına benzer olmayabilir. Bir diğer sınırlama ise mevcut çalışmanın kesitsel bir tasarım kullanmasıdır. Romantik ilişkilerdeki tutum ve davranışların statik olmadığı ve zaman zaman, hatta günden güne değişebileceği akılda tutularak uzunlamasına bir tasarım kullanan çalışmalar yürütmek, farklı bakış açılarını ve romantik ilişki sürecini anlamaya önemli ölçüde katkıda bulunabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkalın, N., & Şahin, B. (2021). Flört şiddetinin farklı görünüşleri: Mersin Üniversitesi örneği. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 880-820.
- Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 126(5), 651–680. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.126.5.651>
- Aydoğan, D., & Özbay, Y. (2015). Çiftlerde ilişkisel yılmazlık ve ilişkisel profesyonel yardım arama: İkili (dyadic) analiz. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(44), 109-121.
- Bacanlı, H. (1997). *Sosyal ilişkilerde benlik kendini ayarlamamanın psikolojisi*. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Dizisi.
- Bakır, A., & Kalkan, M. (2019). Siber Flört İstismarı Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, 14(20), 75-95.
- Berg, C. J., & Snyder, C. R. (2010). Assessing self-perceptions of college students across life domains: Development and validation of the self-theory scale. *College Students Journal*, 44, 952–969.
- Baumeister, R. F., Campbell, J. D., Krueger, J. I., & Vohs, K. D. (2003). Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles?. *Psychological Science in the Public Interest*, 4(1), 1-44. <https://doi.org/10.1111/1529-1006.01431>
- Brem, M. J., Stuart, G. L., Cornelius, T. L., & Shorey, R. C. (2021). A longitudinal examination of alcohol problems and cyber, psychological, and physical dating abuse: The moderating role of emotion dysregulation. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(19–20) NP10499–NP10519. <https://doi.org/10.1177/0886260519876029>
- Borrajo, E., & Gámez-Guadix, M. (2016). Abuso "online" en el noviazgo: relación con depresión, ansiedad y ajuste diádico. *Behavioral Psychology/Psicología Conductual*, 24(2), 221-235.
- Borrajo, E., Gamez-Guadix, M., & Calvete, E. (2015). Cyber dating abuse: Prevalence, context, and relationship with offline dating aggression. *Psychological Reports*, 116(2), 565-585. <https://doi.org/10.2466/21.16.PR0.116k22w4>
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik* (Çev. I. D. E. Sarıoğlu). Kaknüs Yayınları.
- Burke, S. C., Wallen, M., Vail-Smith, K., & Knox, D. (2011). Using technology to control intimate partners: An exploratory study of college undergraduates. *Computers in Human Behavior*, 27, 1162–1167. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.12.010>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2021). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (29. Baskı). Pegem Akademi.
- Cheyne, N., & Guggisberg, M. (2018). Stalking: An age old problem with new expressions in the digital age. M. Guggisberg, & J. Henricksen (Eds.), *Violence against women in the*

- 21st century: Challenges and future directions* (pp. 161–190). Nova Science Publishers.
- Deans, H., & Bhogal, M. S. (2019). Perpetrating cyber dating abuse: A brief report on the role of aggression, romantic jealousy and gender. *Current Psychology*, 38, 1077-1082. <https://doi.org/10.1007/s12144-017-9715-4>
- Donnellan, M. B., Trzesniewski, K. H., Robins, R. W., Moffitt, T. E., & Caspi, A. (2005). Low self-esteem is related to aggression, antisocial behavior, and delinquency. *Psychological Science*, 16(4), 328–335.
- Draucker, C. B., & Martsolf, D. S. (2010). The role of electronic communication technology in adolescent dating violence. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 23(3), 133e142. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6171.2010.00235.x>
- Gámez-Guadix, M., Borrajo, E., & Calvete, E. (2018). Abuso, control y violencia en la pareja a través de internet y los smartphones: Características, evaluación y prevención. *Papeles del Psicólogo*, 39(3), 218–227. <https://doi.org/10.23923/pap.psicol2018.2874>
- Hay, I. (2000). Gender self-concept profiles of adolescents suspended from high school. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 41(3), 345-352.
- Hawker, D. S., & Boulton, M. J. (2000). Twenty years' research on peer victimization and psychosocial maladjustment: A meta-analytic review of cross-sectional studies. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 41(4), 441-455. <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00629>
- Hiçdurmaz, D., & Öz, F. (2011). Benliğin bilişsel yaklaşımla güçlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Nursing Journal*, 18, 68–78.
- Josephs, R. A., Bosson, J. K., & Jacobs, C. G. (2003). Self-esteem maintenance processes: Why low self-esteem may be resistant to change. *Society for Personality and Social Psychology*, 29(7), 920–933. <https://doi.org/10.1177/0146167203029007010>
- Kaplan, Ö., Kaplan, A., & Mucuk, S. (2023). Gençlerde siber flört istismarının yalnızlıkla ilişkisi. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(2), 150-160.
- Karaatlı, M. (2006). Verilerin düzenlenmesi ve gösterimi. (Ed S. Kalaycıoğlu), *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistiksel teknikler*, 2. baskı, (s. 3-47). Asil Yayın.
- Kaura, S. A. & Lohman, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction, mental health problems, and acceptability of violence: A comparison of men and women. *Journal of Family Violence*, 22(6), 367-381.
- Kellerman, I., Margolin, G., Borofsky, L. A., Baucom, B. R., & Iturralde, E. (2013). Electronic aggression among emerging adults: Motivations and contextual factors. *Emerging Adulthood*, 1(4), 293–304. <https://doi.org/10.1177/2167696813490159>
- Leisring, P. A., & Giumetti, G. W. (2014). Sticks and stones may break my bones, but abusive text messages also hurt: Development and validation of the Cyber Psychological Abuse Scale. *Partner Abuse*, 5, 323–341. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.5.3.323>
- Lucero, J., Weisy, A., Smith-Darden, J., & Lucero, S. (2014). Exploring gender differences: Socially interactive technology use/abuse among dating teens. *Affia: Journal of Women and Social Work*, 29(4), 478–491. <https://doi.org/10.1177/0886109914522627>

- Marsh, H. W., Parada, R. H., Yeung, A. S., & Healey, J. (2001). Aggressive school troublemakers and victims: A longitudinal model examining the pivotal role of self-concept. *Journal of Educational Psychology*, 93(2), 411–419. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.93.2.411>
- Morelli, M., Bianchi, D., Chirumbolo, A., & Baiocco, R. (2018). The Cyber Dating Violence Inventory: Validation of a new scale for online perpetration and victimization among dating partners. *European Journal of Developmental Psychology*, 15(4), 464–471. <https://doi.org/10.1080/17405629.2017.1305885>
- Murdock, N. L. (2012). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları* (Çev. Ed. F. Akkoyun). Nobel Yayıncılık.
- Odacı, H., & Berber Çelik, Ç. (2017). Kendilik algısı ve saldırganlık arasındaki ilişki: Yalnızlığın aracı rolü. *Journal of Mood Disorders*, 7(4), 219–225. <https://doi.org/10.5455/jmood.20171101063228>
- Ouytsel, J., Ponnet, K., & Walrave, M. (2020). Cyber dating abuse: Investigating digital monitoring behaviors among adolescents from a social learning perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 1–22. <https://doi.org/10.1177/0886260517719538>
- Özen, Y., & Gülaçtı, F. (2010). Benlik-kavramı ve benliğin gelişimi bilen benliğe gereksinim var mı? *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 21–37.
- Reed, L., Tolman, R., & Ward, M. (2016). Snooping and sexting: Digital media as a context for dating aggression and abuse among college students. *Violence Against Women*, 22(13), 1556–1576. <https://doi.org/10.1177/1077801216630143>
- Rodríguez-Domínguez, C., Segura, M. D., & Martínez-Pecino, R. (2018). Cyber aggressor in dating relationships and its relation with psychological violence, sexism, and jealousy. *Health and Addictions*, 18(1), 17–27.
- Sheridan, L., & Lyndon, A. (2012). The influence of prior relationship, gender, and fear on the consequences of stalking victimization. *Sex Roles*, 66, 340–350. <https://doi.org/10.1007/s11199-010-9889-9>
- Simonelli, C. J., & Ingram, K. M. (1998). Psychological distress among men experiencing physical and emotional abuse in heterosexual dating relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 13, 667–681.
- Smith, K., Cénat, J. M., Lapierre, L., Dion, J., & Hébert, M. (2018). Cyber dating violence: Prevalence and correlates among high school students from small urban areas in Quebec. *Journal of Affective Disorders*, 234, 220–223. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2018.02.043>
- Straus, M. A., Gelles, R. J., & Steinmetz, S. K. (2017). *Behind closed doors: Violence in the American family*. Routledge.
- Şahin, N. H., Batıgün, A. D., & Koç, V. (2011). The relationship between depression, and interpersonal style, self-perception, and anger. *Turkish Journal of Psychiatry*, 22(1), 17–25.
- Temple, J., Choi, H., Brem, M., Wolford-Clevenger, C., Stuart, G., Peskin, M., & Elmquist, J. (2016). The temporal association between traditional and cyber dating abuse among

- adolescentes. *Journal Youth Adolescence*, 45, 340–349. <https://doi.org/10.1007/s10964-015-0380-3>
- Toplu-Demirtaş, E., Akcaboza-Kayabol, N. B., Araci-Iyiydin, A., & Fincham, F. D. (2022). Unraveling the roles of distrust, suspicion of infidelity, and jealousy in cyber dating abuse perpetration: An attachment theory perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(3-4), NP1432-NP1462. <https://doi.org/10.1177/0886260520927505>
- Yavuz, S. (2007). *Son çocukluk dönemi öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi] Selçuk Üniversitesi.
- Yavuzer, Y., Albayrak, G., & Kılıçarslan, S. (2019). Relationships amongst aggression, self-theory, loneliness, and depression in emerging adults. *Psychological Reports*, 122(4), 1235-1258. <https://doi.org/10.1177/0033294118784866>
- Wallace, M. T., Barry, C. T., Zeigler-Hill, V., & Green, B. A. (2012). Locus of control as a contributing factor in the relation between self-perception and adolescent aggression. *Aggressive Behavior*, 38, 213–221.
- Wirman, W., Sari, G. G., Hardianti, F., & Roberto, T. P. (2021). Dimensi konsep diri korban cyber sexual harassment di Kota Pekanbaru. *Jurnal Kajian Komunikasi*, 9(1), 79-93.
- Zapor, H., Wolford-Clevenger, C., Elmquist, J., Febres, J., Shorey, R. C., Brasfield, H., ...Stuart, G. (2017). Psychological aggression committed through technology: A study with dating college student. *Partner Abuse*, 8(2), 127–145. <https://doi.org/10.1891/1946-6560.8.2.127>
- Zerach, W. (2016). Pathological narcissism, cyberbullying victimization and offending among homosexual and heterosexual participants in online dating websites. *Computers in Human Behavior*, 57, 292–299. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.12.038>
- Zweig, J. M., Dank, M., Yahner, & Lachman, P. (2013). The rate of cyber dating abuse among teens and how it relates to other forms of teen dating violence. *Journal of Youth Adolescence*, 42, 1063–1077. <https://doi.org/10.1007/s10964-013-9922>
- Zweig, J., Lachman, P., Yahner, J., & Dank, M. (2014). Correlates of cyber dating abuse among teens. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 1306–1321. <https://doi.org/10.1007/s10964-013-0047-x>